

НЕНАД ГАЈИЋ

Аутор Словенске митологије

ЗА КИМ ЗВОНО ЗВОНИ

О првом вампиру и његовим

графичка новела

Илустровао Г. НЕГОМАН

ОД ИСТОГ ПИСЦА

СЛОВЕНСКА МИТОЛОГИЈА

БАЈКА НАД БАЈКАМА – СЕНКА У ТАМИ

БАЈКА НАД БАЈКАМА – ДВА ЦАРА

БАЈКА НАД БАЈКАМА – ТРЕЋА НОЋ

БАЈКА НАД БАЈКАМА

(Комплетно издање са мапом у боји)

Ненад Гајић

Аутор Словенске митологије

За ким звоно звони

О првом вампиру

и потомцима

Прво издање

Графичка новела

Илустровао Г. Негоман

Copyright © 2025, Ненад Гајић
Copyright © овог издања 2025, ВИТОР

Илустровао: Г. Негоман

*Онима чија имена носимо у својим корацима,
и свима који су отишли, а нису заборављени;
вечни сте док вас памте.*

САДРЖАЈ

Предговор 9

Пролог 11

Део први:

Младост моја, а старост дедина 15

Део други:

Младост дедина 39

Словенска митологија: Одломци

(из одељка о митском бићу вампиру) 55

Белешка на крају 63

О писцу (2024) 65

О илустратору 67

Додатак: одабрани утисци (поводом три века од првог случаја и записа речи „вампир“) 69

Предговор

Најновија књига Ненада Гајића, графичка новела „За ким звоно звони“, представља истински жанровски драгуљ и даје значајан допринос на пољу књижевне фантастике у домаћем издаваштву.

Првобитно је део текста публикован као приповетка у оквиру збирке „У врзином колу“, коју смо осмислили писац Александар Тешић и ја, са идејом објављивања низа прича из поджанра фолклорне фантастике, које би носиле имена већ познатих књижевних дела, што препознатљивијих то боље. Временом смо одустали од замисли са насловима, а један од ретких писаца који је остао доследан нашој првобитној намери, не желећи да одустане од Хемингвејевог наслова који је у потпуности уклопио у причу, био је Ненад Гајић, чије дело сада видимо у новом руху, допуњено и обогаћено сјајним илустрацијама Г. Негомана.

Ослањајући се на мотив вампира, Гајић се овим делом придружује корпусу аутора који су са успехом писали о овој теми, како оних који се данас сматрају класицима књижевне фантастике, на првом месту Милована Глишића, тако и писаца који су стварали у оквиру такозваног „главног тока“, попут Симе Матавуља, Боре Станковића и Иве Андрића.

Текстуално-визуелни ефекат графичке новеле додатно употпуњује и својеврсна реконцептуализација мотива жртве у уобичајеном контексту мемората, у којима приповедач накнадно сведочи о личном сусрету са оностраним, коју представља усамљени путник затечен у недоба и далеко од заједнице, а у чију стварност изненада продире онострано, угрожавајући на тај начин његово здравље или живот.

Поигравајући се са временом дешавања приче, смислено мењајући угао приповедања и ефектно илуструјући сваку описану сцену, ауторски двојац

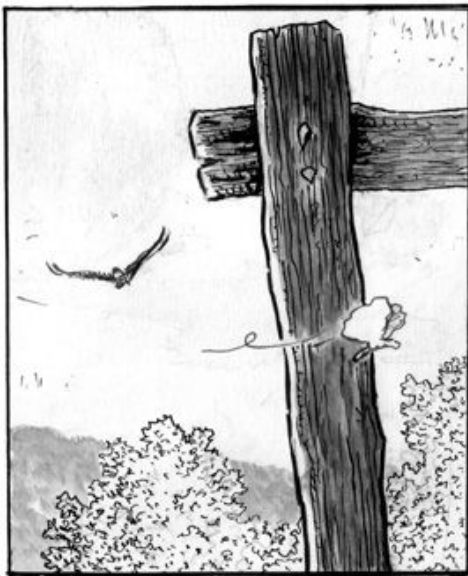
Гајић-Негоман на крају дела посеже за крајње оригиналним решењем у погледу идентитета протагонисте и жртве ноћног сусрета, чије порекло оставља много простора за накнадна ишчитавања и стручна тумачења.

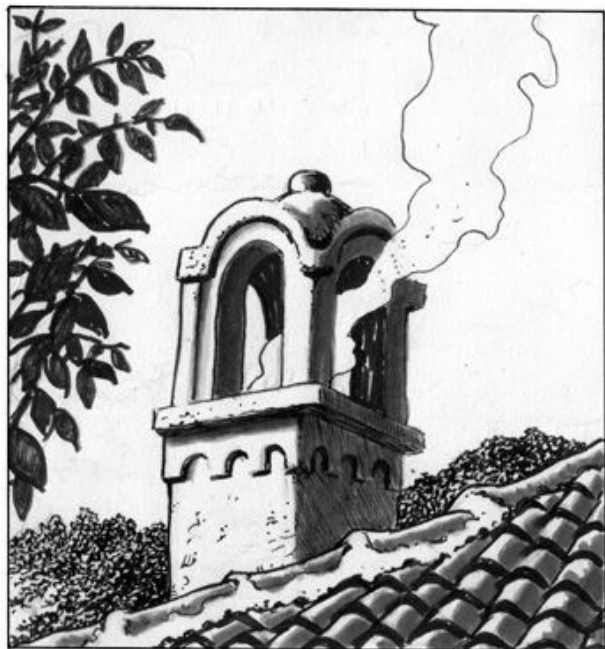
Спајајући две целине, раширено демонолошко предање о изгубљеном јарету и причу о првом познатом вампиру са ових простора Петру Благојевићу, забележену пре равно три века, преко које је реч „вампир“ ушла у светске речнике, ово дело наслућује бескрајно обиље могућности поигравања са елементима народне традиције и нематеријалне културне баштине из контекста фолклорног, етнологског и предачког те ће, као такво, уверен сам, бити радо читано, како међу поштоваоцима жанровске књижевности, тако и међу љубитељима писане речи уопште.

Младен Милосављевић, етнолог и антрополог,
књижевни и филмски стваралац

Пролог: негде у Србији у времена давна...

Треба одмах нагласити да мој деда Митар Благојевић није био неко склон ризицима. Напротив, био је баш оно што бисте замислили када неко каже „опрезан човек“.

Гледао је увек да се некоме не замери, да испоштује свакога и да никоме не остане дужан; чак ни своју стоку није прилагођавао ономе што ће, мислило се, бити тражено догодине, већ је предано узгајао увек исти број грла и увек исте врсте, упорно зановљавајући само онолико колико прода. Да не привлачи пажњу ако има превише, да не остане гладни ако је премало. Увек је био такав. Опрезан, дакле, али ни сујеверан, нити плашљив. Имао је он своје разлоге да не размишља о оностраном и не плаши га се.

*А наша прича почиње
више од века раније,
у селу каквих је много...*

*Сећам се његових речи
као да сам их данас чуо.*

Део први:
Младост моја,
а старост дедина

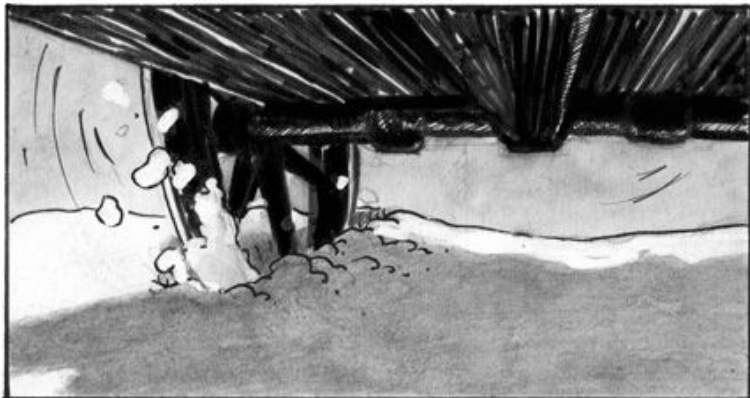

Одлука да се те ноћи запути кроз шуму била је практичне природе – био је то најкраћи пут којим би, ако крене нешто после поноћи, такорећи усред глувог доба, до зоре стигао пред град, на време да заузме једно од бољих места да изложи своје на предстојећем вашару.

Пре зоре, то је био циљ.

Нагласио је то још једном фркнувши кроз брке...

Да. Пре зоре, то је био циљ.

Окренуо се и погледао три лепо подгојене овце намењене продаји, па се осмехнуо, сучући брк слободном руком; овце су се, добро свезане ужадима, заједно с њим труцкале на запрежним колима високих страница која је шумским друмом помало лењо вукао стари ислужени коњ, за кога сам понекад помишљао да је стар колико и кочијаш. „Хаа“, узвикнуо је деда Митар, и више нежно но оштро ошинуо стару рагу, покушавајући да мало убрза путовање.

Пријало му је, како ми рече, да мало убрза коња сада када се пут сужавао док залазе у шуму, и док устајала шумска тама сакрива шкиљаву светлост месеца и звезда. Пријало му је да чује свој глас, иако се заиста није плашио ничега. Имао је мој деда Митар и храбрости и искуства с тамом.

